

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA ALIŞKANLIĞI ve YAZMA TUTUMLARI ile TÜRKÇE DERSİ AKADEMİK BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Erhan AKIN*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve yazma tutumları ile Türkçe dersi akademik başarı düzeylerini ve aralarındaki ilişkiyi belirlemektir. Çalışmaya, Muş ili Bulanık ilçesi Turgut Özal Ortaokulu 5, 6, 7 ve 8. sınıflarındaki 232 öğrenci katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak; Gömleksiz (2004) tarafından geliştirilen ve Balcı (2009) tarafından tekrar gözen geçirilen Okuma Alışkanlığı Tutum Ölçeği ve Susar Kırmızı (2009) tarafından geliştirilen Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmış, veriler SPSS for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin okuma alışkanlığı, yazma tutumları ile Türkçe dersi akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin okuma alışkanlıkları, yazma tutumları ve Türkçe dersindeki akademik başarıları ile anne-baba eğitim düzeyi ve sosyoekonomik düzey bakımından anlamlı bir fark görülmemişken cinsiyet değişkenine göre fark kızların lehine, sınıf değişkeni açısından ise üst sınıfların aleyhine anlamlı farklılığa rastlanılmıştır. Çalışmada; sonuçlar sıralanarak alan yazın doğrultusunda tartışılmış, öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Okuma alışkanlığı, yazma, tutum, akademik başarı, Türkçe Dersi

MIDDLE SCHOOL STUDENTS ' READING HABITS and ATTITUDES of WRITING with TURKISH LESSONS ASSESSMENT of the RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC ACHIEVEMENT

ABSTRACT

The aim of this study, the middle school students' reading habit and write Turkish lessons with the attitudes of academic achievements is to determine the relationship between the level of and. In the study, Muş Province in the Township of Turgut Özal Blurry Middle School 5, 6, 7 and 8.class 232 students participated in. Study of data-gathering tool; Gömleksiz (2004), developed and maintained by Balcı (2009) by the habit of Reading Attitude Scale and passed back to Garrett just shut up Red (2009) by Developers Guide to measure attitude toward Writing IusedInc. Truck. Study of the relational data model used and the scan was analyzed by using SPSS for Window spss program 22.0. According to the findings of the study, students ' reading habits, write Turkish lessons with the attitudes of academic achievements include a significant relationship was found. Students ' reading habits, attitudes and write Turkish class academic achievements with regard to level of education and socioeconomic level of the parents a significant difference when the difference according to the gender variable has not been seen in favor of the girl, class variable in terms of the upper classes against the significant difference found. Study; the results are discussed, in accordance with the recommendations in an order type field.

Keywords: The habit of reading, writing, attitude, academic achievement, Turkish lessons

GİRİŞ

Dil insanı insan yapan en büyük özelliktir. İnsanoğlu dil sayesinde kendisini geliştirir ve geliştirdiği bu özelliklerini gelecek nesillere aktarır. Dil insanın en büyük güçlerindedir. İnsan bu güç sayesinde ayakta durup diğer insanlarla iletişim kurabiliyor.

* Yrd. Doç. Dr., Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, erhanakin49@hotmail.com.tr

Dilin bilinçli bir şekilde öğrenildiği yer okuldur. Okulun ilk kademelerinde dil eğitimi Türkçe dersi adı altında verilmektedir. Ana dili öğretiminin yapıldığı Türkçe dersi bu yüzden önemlidir. Bir dil dersi olan Türkçe dersinde temel dil becerileri bir bütün olarak öğretilmekte ve bu öğretilenler hayatta uygulanmaktadır. Çünkü dil dersinde öğrenilenler okul içinde ve dışında herkese lazım olan becerilerdir. Bu becerilerden ikisi okuma ve yazmadır.

Okuma okul hayatıyla başlayan ve hayat boyu devam eden bir eylemdir. Bireylerin aralarında kararlaştırdıkları işaretlerin algılanıp yorumla süreci (Yalçın, 2002; Sever, 2004); etkin iletişim gerektiren anlam kurma işi (Akyol, 2006); sembollerini görüp algılayarak kavrama (Oğuzkan, Kavcar ve Sever, 1998); yazı denilen işaretlerin anlamlandırılmasıdır (Demirel, 2003).

Okuma becerisi, öğrencinin kendi başına ve kendisi için gerekli olan bilgi, beceri ve yeni öğrenme yollarını bulma becerisidir. Bu beceri sayesinde kişi hayatta kendisinin yaşayamayacağı tecrübeleri öğrenip hayatını ona göre şekillendirir. Okuma becerisi her şartta ve yerde uygulanabilirliği olan bir beceridir. Kişiler, yaşantı yoluyla sahip olmadıklarını okuma yoluyla elde edebilir (Akın ve Çeçen, 2014).

Türkçe Öğretim Programında, okuma becerisinin hayatın her alanında kullanılabilen bir alışkanlığa dönüştürülmesi için çeşitli etkinliklere yer verilir ve bu etkinlikler okuma becerisinin gelişmesinde ve bunun alışkanlığa dönüşmesinde etkili rol alır (MEB, 2006).

Hangi amaçla olursa olsun okumaya yönelik olumlu tutum ve alışkanlık başarının anahtarıdır. Bunun için bireylerin okuması ve bu okuma eylemini sürekli kılması gerekir. Bu durumda okuma becerisi daha etkili ve sürekli olur. Öğrenciler açısından da akademik başarıyı en iyi şekilde yükseltmiş olur. "Okumanın birçok nedeni, birçok amacı olabilir. Nedeni ve amacı her ne olursa olsun, eleştirel düşünmeye, çok yönlü bakış açıları geliştirmeye, kendini ve dünyayı anlamaya, yorumlamaya giden en etkili yol okumadır" (Adalı, 2010: 9).

Türkçe dersinde öğrencilerin okuma becerileri gelişirse bu gelişme kendisini diğer becerilerde ve derslerde de gösterir (MEB, 2006). Bunun için bireylerin Türkçe dersi temel dil becerilerinden olan okuma tutum ve alışkanlıkları hep üst düzeyde olmalıdır. Ancak iyi bir okuma alışkanlığı ve tutumu başarıyla sonuçlanır. Çünkü okuma bilmek başarı değildir.

Okuma becerisinde başarıdan bahsetmek için öğrencilerin bu beceriye karşı ilgi gösterip olumlu tutum geliştirmeleri gerekir. Bu sağlanırsa okuma alışkanlığı da sağlanmış olur. Okuma alışkanlığından bahsetmek için Amerikan Kütüphane Derneğinin belirttiği gibi bir senede kişinin okuduğu kitap sayısı beşten azsa az okuyan; altı ile yirmi arasında ise orta düzeyde okuyan; yirmiyi aşarsa çok okuyan okur tipidir (Sağlamtuğç, 1990).

Bilgi çağı olan bu çağda sadece okuma bilmek ne akademik başarı için ne de hayatta gerekli bilgi ve becerileri elde etmek için yeterli değildir. Ancak sağlam bir okuma eylemi ve okumaya yönelik olumlu tutum ve bu durumun alışkanlık haline gelmesiyle bunlar elde edilir. Okuryazar oranının yüksek olduğu ülkemizde okuma oranı ise çok düşüktür. Bu durum da ülkemizde okuma alışkanlığının yerleşmediğini göstermektedir. Çünkü okuma alışkanlığı yaşam boyu devam eden bir eylem olması gerekir (Gönen, Öncü ve Işıtan, 2004).

Okuma tutum ve alışkanlığı ilk olarak okul çağında kazanılır. Bu çağlarda kazanılmayan okuma alışkanlığı ileriki yıllarda zor kazanılabilir. Bunun için öğretmenler ve aileler

öğrencilerin küçük yaşta okuma alışkanlığı edinmeleri için gerekli önlemleri almaları gerekir (Devrimci, 1993).

Bir ülkede bireylerde okuma sevgisi azalırsa bu azalma kendisini ekonomi, kültür, bilim, sanat gibi alanlarda da olur. Anne babaların bu duruma önlem olarak çocuklarına okuma sevgisi aşılması gerekir. Fakat yapılan araştırmalarda anne babaların çok azı bu yönde çaba sarf ettiği şeklindedir (Yalçın, 2002).

Okuma becerisi yanında bir de bireylerin okuduklarını başkalarıyla paylaşma yollarından olan yazma becerisi de en az okuma kadar önemli ve dikkat çekicidir. Çünkü bireyler okuduklarından sonuçlar çıkarır ve bunu başkalarına aktarır. Bunun kalıcı yollarından biri de yazma becerisidir. Yazma, insanın duygu ve düşüncelerini çeşitli işaretlerle ifade etme becerisidir. İnsanoğlu bildiklerini, yaşadıklarını uzaklara ya da kendinden sonrakilere aktarma çabasındır. Bu çaba sonucunda anlatma becerilerinden olan konuşma becerisinin yanında yazma becerisi de gelişmiştir. Yazma becerisi temel dil becerileri içinde en son öğrenilen ve kalıcılık düzeyi yüksek olan beceridir. “Yazma; duygu, düşünce ve hayallerin, istek ve arzuların, bilinen ve görülenlerin, okunan veya duyulanların kelimelerle kâğıt üzerine güzel ve etkili bir şekilde aktarılmasıdır” (Karakuş, 2005: 125).

Yazma becerisi eğitiminde bu becerinin önemi dikkate alınarak bireylere eğitim verilmeli ve yazma becerisinin Türkçe dersi akademik başarısına da etki derecesinin yüksek olduğu bilinci aşılmalıdır. Çünkü “Çocuğun yazma becerileri geliştikçe bilgiyi transfer etme, düşünceleri gözden geçirip düzenleme daha etkili bir şekilde yapılır ve bu durum daha üst düzey yazılı anlatımların ortaya çıkmasını sağlar” (Akyol, 2006: 93). Yazma becerisine sahip ve bu beceriyi kullanan bireylerin dilsel ve zihinsel gelişmeler açısından daha iyi seviyede olabilir. Bu beceri sayesinde bireyler sahip olduğu duygu ve düşüncelerini de rahatlıkla başkasına aktarabilir (Güneş, 2007).

Öğrencilere yazma becerisi öğretildikten sonra asıl önemli olan şey bu becerinin süreklilik gösteren bir alışkanlık haline getirilmesi gerekir. Çünkü yazma becerisi de okuma becerisi gibi kullanıldıkça gelişen bir beceridir. Bunu için bu becerilere yönelik öğrencilerde olumlu tutum geliştirilmesi gerekir. Eğer bu becerilerde öğrencilerin tutumu iyi değilse bu beceriler kullanılmaz ve geliştirilmez.

Tutum genel olarak şöyle tanımlanmaktadır: “Tutulan yol, davranış.” Tutum, bir durum karşısında kişilerin sahip olduğu olumlu ya da olumsuz davranışta bulunmadır. Tutumların yaşantı ve deneyimlerle oluştuğu ve öğrenme süreciyle ilgili olduğu bilinir. Tutumların kazandırılmasında eğitim kurumları önemli bir rol üstlenir Eğitim kurumları, öğrencilerin okuma eylemine karşı olumlu tutum geliştirmesini kolaylaştırmalıdır. Eğitimi bir süreç olarak kabul edilirse, bu süreçte öğrencilerin olumsuz tutumlarının değiştirilmesi ve olumlu tutumlarının geliştirilmesi sürecin başlangıç noktası olarak kabul edilir (TDK, 2005: 2014, Tezbaşaran, 1997: 1, Tavşancıl, 2006: 65, Öncül, 2000: 1083; Arkonaç, 2001: 157).

Bireylerin olaylara, durumlara, olgulara karşı duygularını yansıtan tutum, başarmanın ilk adımlarındandır. Türkçe dersine yönelik olumlu tutum geliştiren öğrenciler dersin hedeflerine daha çabuk ulaşabilir. Bu da özelde Türkçe dersi için genelde de bir bütün olarak öğrencinin akademik başarısını yükseltebilir. Bundan dolayı temel dil becerilerinden olan okuma ve yazma becerisine ilgi gösteren ve bunlara yönelik olumlu tutum geliştiren öğrencilerin akademik başarılarının iyi düzeyde olacağı beklenmektedir.

Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve yazma tutumları ile Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Buradan hareketle şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve yazma tutumları hangi düzeydedir?
2. Ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve yazma tutumları okudukları sınıfa göre anlamlı değişiklik gösteriyor mu?
3. Ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve yazma tutumları cinsiyete göre anlamlı değişiklik gösteriyor mu?
4. Ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve yazma tutumları babalarının eğitim düzeyine göre anlamlı değişiklik gösteriyor mu?
5. Ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve yazma tutumları annelerinin eğitim düzeyine göre anlamlı değişiklik gösteriyor mu?
6. Ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve yazma tutumları ailenin sosyoekonomik durumuna göre anlamlı değişiklik gösteriyor mu?
7. Ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve yazma tutumları ile Türkçe dersi akademik başarıları arasında ilişki ne düzeydedir?

Araştırmanın önemi

Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve yazma tutumları düzeylerini belirlemek ve Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişki düzeyini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma sonuçları, öğrencilerin okuma alışkanlığı ve yazma tutumunun geliştirilmesi ve bu yönde yapılacak çalışmalara katkı sunması açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama aracı ve güvenilirliği, verilerin istatistiksel analizleri yer almaktadır.

Araştırmanın modeli

Bu çalışmada, Muş ili Bulanık ilçesinde bulunan ve ilçe milli eğitim müdürlüğünden alınan bilgiye göre sosyoekonomik düzeyi iyi olan Turgut Özal ortaokulunda öğrenim gören 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve yazma tutumları ile Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model, birden fazla değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlar (Karasar, 2009).

Evren ve örneklem

Çalışmanın evreni, 2014–2015 öğretim yılında Muş ili Bulanık ilçesi sosyoekonomik düzeyi iyi olan Turgut Özal Ortaokulunun 5, 6, 7 ve 8. sınıflarında öğrenim gören bütün öğrencilerdir. Örneklem ise çalışmaya katılan 232 öğrenciden oluşmaktadır.

Veri toplama araçları ve güvenilirliği

Bu araştırmada, ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı tutumlarını belirlemek amacıyla Gömleksiz (2004) tarafından geliştirilen ve Balcı (2009) tarafından beş madde üzerinde değişiklik yapılan 30 maddelik ölçek kullanılmıştır. Ölçek için Cronbach Alpha .88 bulunmuştur. Bu çalışma için ölçeğin Cronbach Alpha değeri ise 0.932 bulunmuştur.

Öğrencilerinin yazma tutumlarını belirlemek amacıyla Susar Kırmızı (2009) tarafından geliştirilen "Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekte toplam 34 madde yer almaktadır. Ölçeğin Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısının 0,90 olarak belirlenmiştir. Bu çalışma için Cronbach Alpha değeri ise 0,949 bulunmuştur.

Öğrencilerin demografik özelliklerini incelemek amacıyla kişisel bilgi formundan yararlanılmıştır. Araştırmanın yapıldığı ortaokulda öğrenim görmekte olan öğrencilerin 2014-2015 eğitim öğretim yılı güz dönem sonu Türkçe dersi karne notları öğrencilerin akademik başarı ölçütü olarak esas alınmıştır.

Verilerin istatistiksel analizi

Çalışmada veriler SPSS for Windows 22.0 programı ile analiz edilmiştir. Veriler tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılarak değerlendirilmiştir. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (Oneway) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Araştırmanın sürekli değişkenleri arasında pearson korelasyon ve regresyon analizi uygulanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için araştırmaya katılan öğrencilerden ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 1: Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerinin Dağılımı

Tablolar	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Sınıf	5	49	21,1
	6	76	32,8
	7	53	22,8
	8	54	23,3
	Toplam	232	100,0
Cinsiyet	Erkek	138	59,5
	Kız	94	40,5
	Toplam	232	100,0
Baba Eğitim Düzeyi	İlkokul Mezunu	72	31,0
	Ortaokul Mezunu	80	34,5

	Lise Mezunu	56	24,1
	üniversite Mezunu	24	10,3
	Toplam	232	100,0
	Okuryazar Değil	61	26,3
	İlkokul Mezunu	87	37,5
	Ortaokul Mezunu	54	23,3
Anne Eğitim Düzeyi	Lise Mezunu	21	9,1
	üniversite Mezunu	9	3,9
	Toplam	232	100,0
	Çok İyi	27	11,6
	İyi	12	5,2
Sosyoekonomik Düzey	Orta	150	64,7
	Kötü	43	18,5
	Toplam	232	100,0

Öğrenciler sınıf değişkenine göre 49'u (%21,1) 5, 76'sı (%32,8) 6, 53'ü (%22,8) 7, 54'ü (%23,3) 8 olarak dağılmaktadır. Öğrenciler cinsiyet değişkenine göre 138'i (%59,5) erkek, 94'ü (%40,5) kız olarak dağılmaktadır. Öğrenciler baba eğitim düzeyi değişkenine göre 72'si (%31,0) ilkokul mezunu, 80'i (%34,5) ortaokul mezunu, 56'sı (%24,1) lise mezunu, 24'ü (%10,3) üniversite mezunu olarak dağılmaktadır. Öğrenciler anne eğitim düzeyi değişkenine göre 61'i (%26,3) okuryazar değil, 87'si (%37,5) ilkokul mezunu, 54'ü (%23,3) ortaokul mezunu, 21'i (%9,1) lise mezunu, 9'u (%3,9) üniversite mezunu olarak dağılmaktadır. Öğrenciler sosyoekonomik düzey değişkenine göre 27'si (%11,6) çok iyi, 12'si (%5,2) iyi, 150'si (%64,7) orta, 43'ü (%18,5) kötü olarak dağılmaktadır.

Tablo 2: Öğrencilerin Okuma Alışkanlığı, Yazma Tutum ve Başarı Düzeyleri

	Okuma Alışkanlığı	Yazma Tutum	Başarı Puanı
Okuma Alışkanlığı	r 1,000		
	p 0,000		
Yazma Tutum	r 0,419**	1,000	
	p 0,000	0,000	
Başarı Puanı	r 0,351**	0,300**	1,000
	p 0,000	0,000	0,000

Araştırmaya katılan öğrencilerin “okuma alışkanlığı” düzeyi yüksek ($3,801 \pm 0,687$); “yazma tutum” düzeyi yüksek ($3,738 \pm 0,729$); “başarı puanı” düzeyi yüksek ($3,890 \pm 0,994$)

olarak saptanmıştır. Yazma Tutum ve okuma alışkanlığı arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r=0.419$; $p=0,000<0.05$). Başarı Puanı ve okuma alışkanlığı arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r=0.351$; $p=0,000<0.05$). Başarı Puanı ve yazma tutum arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r=0.3$; $p=0,000<0.05$).

Tablo 3: Okuma Alışkanlığı ve Yazma Tutumunun Okul Başarısı Üzerine Etkisi

Bağımlı değişken	Bağımsız Değişken	β	t	P	F	Model (p)	R^2
	Sabit	1,442	3,713	0,000			0,144
Başarı Puanı	Okuma Alışkanlığı	0,396	4,085	0,000	20,485	0,000	
	Yazma Tutum	0,253	2,763	0,006			

Okuma alışkanlığı, yazma tutum ile başarı puanı arasındaki ilişki belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=20,485$; $p=0,000<0.05$). Başarı puanı düzeyinin belirleyicisi olarak okuma alışkanlığı, yazma tutum değişkenleri ile ilişkisinin (açıklayıcılık gücünün) zayıf olduğu görülmüştür ($R^2=0,144$). Öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi başarı puanı düzeyini artırmaktadır ($\beta=0,396$). Öğrencilerin yazma tutum düzeyi başarı puanı düzeyini artırmaktadır ($\beta=0,253$).

Tablo 4: Okuma Alışkanlığı, Yazma Tutumu ve Başarının Sınıflara Göre Dağılımı

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Okuma Alışkanlığı	5	49	3,865	0,554	6,291	0,000	
	6	76	3,705	0,680			3 > 2
	7	53	4,104	0,634			1 > 4
	8	54	3,583	0,757			3 > 4
Yazma Tutum	5	49	3,833	0,769	9,272	0,000	
	6	76	3,803	0,787			1 > 4
	7	53	3,982	0,561			2 > 4
	8	54	3,320	0,586			3 > 4
Başarı Puanı	5	49	3,780	1,046	0,792	0,500	
	6	76	3,820	1,003			
	7	53	4,000	0,961			
	8	54	4,000	0,971			

Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığı puanları ortalamalarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek

yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=6,291$; $p=0,000<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Sınıfı 7 olanların okuma alışkanlığı puanları ($4,104 \pm 0,634$), sınıfı 6 olanların okuma alışkanlığı puanlarından ($3,705 \pm 0,680$) yüksek bulunmuştur. Sınıfı 5 olanların okuma alışkanlığı puanları ($3,865 \pm 0,554$), sınıfı 8 olanların okuma alışkanlığı puanlarından ($3,583 \pm 0,757$) yüksek bulunmuştur. Sınıfı 7 olanların okuma alışkanlığı puanları ($4,104 \pm 0,634$), sınıfı 8 olanların okuma alışkanlığı puanlarından ($3,583 \pm 0,757$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yazma tutum puanları ortalamalarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=9,272$; $p=0,000<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Sınıfı 5 olanların yazma tutum puanları ($3,833 \pm 0,769$), sınıfı 8 olanların yazma tutum puanlarından ($3,320 \pm 0,586$) yüksek bulunmuştur. Sınıfı 6 olanların yazma tutum puanları ($3,803 \pm 0,787$), sınıfı 8 olanların yazma tutum puanlarından ($3,320 \pm 0,586$) yüksek bulunmuştur. Sınıfı 7 olanların yazma tutum puanları ($3,982 \pm 0,561$), sınıfı 8 olanların yazma tutum puanlarından ($3,320 \pm 0,586$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin başarı puanları ortalamalarının sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 5: Okuma Alışkanlığı, Yazma Tutumu ve Başarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Okuma Alışkanlığı	Okuryazar Değil	61	3,842	0,737	0,869	0,483
	İlkokul Mezunu	87	3,778	0,649		
	Ortaokul Mezunu	54	3,813	0,628		
	Lise Mezunu	21	3,621	0,782		
	üniversite Mezunu	9	4,100	0,820		
Yazma Tutum	Okuryazar Değil	61	3,824	0,727	1,440	0,222
	İlkokul Mezunu	87	3,761	0,787		
	Ortaokul Mezunu	54	3,757	0,673		
	Lise Mezunu	21	3,401	0,641		
	üniversite	9	3,614	0,576		

Mezunu						
Başarı Puanı	Okuryazar Değil	61	3,920	1,053		
	İlkokul Mezunu	87	3,910	0,960		
	Ortaokul Mezunu	54	3,780	1,022		
	Lise Mezunu	21	4,000	1,000	0,279	0,891
	üniversite Mezunu	9	4,000	0,866		

Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığı, yazma tutum, başarı puanı puanları ortalamalarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 6: Okuma Alışkanlığı, Yazma Tutumu ve Başarının Baba Eğitim Düzeyine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Okuma Alışkanlığı	İlkokul Mezunu	72	3,793	0,699	0,519	0,670
	Ortaokul Mezunu	80	3,819	0,659		
	Lise Mezunu	56	3,730	0,707		
	üniversite Mezunu	24	3,935	0,714		
Yazma Tutum	İlkokul Mezunu	72	3,763	0,779	1,571	0,197
	Ortaokul Mezunu	80	3,825	0,672		
	Lise Mezunu	56	3,560	0,785		
	üniversite Mezunu	24	3,790	0,574		
Başarı Puanı	İlkokul Mezunu	72	3,820	1,012	1,045	0,374
	Ortaokul Mezunu	80	3,980	1,018		
	Lise Mezunu	56	3,770	0,972		
	üniversite Mezunu	24	4,120	0,900		

Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığı, yazma tutum, başarı puanı puanları ortalamalarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 7: Okuma Alışkanlığı, Yazma Tutumu ve Başarının sosyoekonomik düzey Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Okuma Alışkanlığı	Çok İyi	27	3,786	0,639	0,638	0,591
	İyi	12	3,542	0,631		
	Orta	150	3,826	0,686		
	Kötü	43	3,797	0,738		
Yazma Tutum	Çok İyi	27	3,681	0,816	0,404	0,750
	İyi	12	3,603	0,706		
	Orta	150	3,775	0,722		
	Kötü	43	3,682	0,718		
Başarı Puanı	Çok İyi	27	3,670	1,177	1,646	0,180
	İyi	12	3,420	1,240		
	Orta	150	3,960	0,947		
	Kötü	43	3,930	0,936		

Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığı, yazma tutum, başarı puanı puanları ortalamalarının sosyoekonomik düzey değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 8: Okuma Alışkanlığı, Yazma Tutumu ve Başarının Cinsiyete Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Okuma Alışkanlığı	Erkek	138	3,720	0,690	-2,214	0,028
	Kız	94	3,921	0,668		
Yazma Tutum	Erkek	138	3,730	0,673	-0,213	0,837
	Kız	94	3,750	0,808		
Başarı Puanı	Erkek	138	3,780	1,018	-2,187	0,030
	Kız	94	4,060	0,937		

Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığı puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-2.214$; $p=0.028<0,05$). Kızların okuma alışkanlığı puanları ($x=3,921$), erkeklerin okuma alışkanlığı puanlarından ($x=3,720$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin başarı puanı puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi

sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=2.187$; $p=0.030<0,05$). Kızların başarı puanı puanları ($x=4,060$), erkeklerin başarı puanı puanlarından ($x=3,780$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yazma tutum puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Amacı, ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve yazma tutumları düzeylerini belirlemek; okuma alışkanlığı ve yazma tutumları ile Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak olan bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığı, yazma tutumları ve başarı puanlarının düzeyi yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Yazma Tutum ve okuma alışkanlığı arasında zayıf ama pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin, Türkçe dersi akademik başarı Puanı ile okuma alışkanlığı ve yazma tutum düzeyleri arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulgulardan hareketle ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve yazma tutumlarının yüksek düzeyde olması ve öğrencilerin akademik başarılarını pozitif yönde etkilemesi sonucunda Türkçe dersi başarıların düzeyi de yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Alan yazın incelendiğinde; Gallik (1999) çalışmasında okuma ile akademik başarı arasında pozitif bir ilişki olduğu; Yaman ve Süğümlü (2010) çalışmalarında, okuma alışkanlığının öğrencilerin akademik başarılarında etkili olduğu; Acıyan (2008) çalışmasında, okuma alışkanlığı ve akademik başarı arasında olumlu yönde ilişki olduğu; Tatar ve Soylu (2006) çalışmasında okumanın başarı üzerinde etkili olduğu; Sallabaş (2008) çalışmasında, okuma tutum ve alışkanlığı ile akademik başarı arasında düşük düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna varmışlardır. Chall ve Jacobs (1983) çalışmalarında, okuma ve yazma becerileri arasında olumlu yöndeki ilişkiye dikkat çekerek dil becerilerin birbirleri üzerindeki etkiye vurguda bulunurlar. Baş (2012) çalışmasında, ilköğretim öğrencilerinin okuma tutum ve alışkanlıkları ile yazma eğilimleri arasındaki yüksek düzeyli pozitif ilişkiye dikkat çeker. Kırnık, (2010); Cunningham, (2008) çalışmalarında, Türkçe dersinde öğrencilerin yazılar yazmaları ve yazmayı sevmeleri, onların akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği; Zorbaz ve Kayatürk (2015) çalışmalarında, okuma alışkanlığı düzeyinin yazma tutum düzeyini etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Okuma alışkanlığı puan ortalamalarının sınıf değişkenine göre fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. 7. sınıfların okuma alışkanlığı düzeyleri 6. sınıflardan; 5. ve 7. sınıfların 8. sınıflardan yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Yazma tutum puan ortalamalarının sınıf değişkenine göre fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. 5, 6 ve 7. sınıfların yazma tutum düzeyleri, 8. sınıfların yazma tutum düzeylerinden yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bu da öğrencilerin bir üst sınıfa geçmesi ile birlikte ortaöğretime geçiş sınav kaygısının öğrencilerin okuma alışkanlıkları ve yazma tutumlarını olumsuz şekilde etkilediği söylenebilir. Öğrencilerin başarı düzeyleri ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Alan yazın incelendiğinde; Balcı (2009) çalışmasında ortaokul öğrencilerinin üst sınıfları geçmesiyle birlikte çoğunlukla test çözüp sınavlara

hazırladıkları; Alvermann ve Moore (1991) çalışmalarında, sınıf seviyesi ilerledikçe okuma tutumlarının ve alışkanlıklarının azaldığı; Knudson (1991) ve Knudson (1992) çalışmasında, 4. sınıfların 6. sınıflara ve 3. sınıfların 5. sınıflara göre daha anlamlı yazma tutuma sahip olduğu sonucuna varmışlardır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığı, yazma tutumları ve başarı düzeylerinin anne, baba eğitim düzeyi ve sosyoekonomik düzey değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Bu da bu örneklem grubundaki öğrencilerin okuma alışkanlığı, yazma tutumu ve başarı düzeylerinin anne, baba eğitim düzeyi ve sosyoekonomik düzeyinden etkilenmedikleri şeklinde yorumlanabilir. Alan yazın incelendiğinde; Güngör (2009) ve Keleş (2006) çalışmalarında, annenin eğitim düzeyinin okuma alışkanlığı üzerinde babaya göre daha etkili olduğu ve sosyoekonomik düzey ile okuma alışkanlık düzeyleri arasında olumlu ve paralel bir ilişki olduğu; Topçu (2005) çalışmasında, öğrencilerin okuma alışkanlıkları ile cinsiyet, sosyoekonomik düzey ve anne-babanın eğitim düzeyine göre anlamlı farklılıkların olduğu; Zorbaz ve Kayatürk (2015) çalışmalarında, yazma tutumu ile sosyoekonomik düzey, anne ve baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı; Gönen, Öncü ve Işıtan'ın (2004) çalışmalarında, sosyoekonomik farklılıkların okuma alışkanlığı ve başarı üzerinde etkili olmadığı sonucuna varmışlardır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma alışkanlığı ve başarı düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında kızlar lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yazma tutum düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır. Özellikle başarı düzeyinin kızlar lehine anlamlı bir farklılık göstermesi, kızları daha düzenli çalıştıkları ve buldukları bölgenin şartlarında sosyal ortam açısından kızlar için yeterince elverişli yerlerin olmadığı ve bu durumda kızların ders çalışma da erkeklere nazaran daha iyi olabildikleri şeklinde yorumlanabilir. Alan yazın incelendiğinde öğrencilerin, okuma alışkanlığı ve yazma tutumları ile bunların akademik başarıya etkisine bakıldığında bu durumu destekleyen sonuçlara ulaşıldığı gibi tersi bir durumla da karşılaşmıştır. Knudson (1993) çalışmasında, kızların yazmaya yönelik daha olumlu tutuma sahip olduklarını; Jeroski ve Conry (1981'den akt. Daly, 1985) çalışmalarında, kızların erkeklere göre yazmaya karşı tutumlarının daha olumlu olduğu; Suna (2006) çalışmasında, kızların erkeklere göre daha yüksek bir tutuma sahip oldukları; (Keleş, 2006; Güngör, 2009; Topçu, 2005) çalışmalarında, kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha çok kitap okudukları ve alışkanlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varmışlardır. Gönen, Öncü ve Işıtan (2004) çalışmalarında cinsiyetin okuma alışkanlığı veya başarısında etkili olmadığı sonucuna varmışlardır.

Bu sonuçlardan hareketle; öğrencilerin okuma alışkanlığı edinmeleri ve bu alışkanlıklarının eğitimin tüm kademelerinde sürdürmeleri için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Öğretmenlerin öğrenciler için örnek davranış sergilemeleri gerekmektedir. Bu hususta öğretmenlere hizmet içi eğitimler yoluyla eğitimler verilmelidir.

Ortaokul öğrencileri için yapılan sınavlar öğrencilerin bu alışkanlıklarını köreltici nitelikten çıkarılmalı ve okuma, yazma becerilerinin daha etkin kullanıldığı sınavlara geçiş yapılmalıdır. Temel dil becerileri öğretimi yapılırken beceriler bir bütün olarak ele alınmalı ve bunların birbirleriyle ilişkileri öğrencilere hissettirilmelidir.

Dil becerileri arasındaki ilişkilerin ve becerilerin iyi öğretilmesinin özelde Türkçe dersinin genelde ise bütün derslerin akademik başarısı üzerinde etkili olabileceği düşüncesiyle hareket edilmelidir. Dil becerileri ve akademik başarı arasındaki ilişki çeşitli değişkenler açısından çalışmalara konu edilmeli ve eğitimin tüm paydaşları ile bu çalışmaların sonuçları paylaşılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Acıyan, A. A. (2008). Ortaöğretim öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ve akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişki. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Adalı, O. (2010). Etkileşimli ve eleştirel okuma teknikleri. İstanbul: Toroslu Yayınları.
- Akın, E. ve Çeçen, M.A. (2014). Ortaokul öğrencilerinin okuma stratejileri üstbilişsel farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi (Muş-Bulanık Örneği). Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. 9 (8), 91-110.
- Akyol, H. (2006). Yeni programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri. Ankara: Kök Yayıncılık
- Alvermann, D. E. & Moore, D. W. (1991). "Secondary School Reading". (Ed: Barr, R., Kamil, M. L., Mosenthal, P. B. and Pearson, P. D.). Handbook of Reading Research Volume II, Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, s.951-983.
- Arkonaç, S. A. (2001). Sosyal psikoloji, İstanbul. Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Balcı, A. (2009). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlık ve ilgileri üzerine bir araştırma. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Baş, G. (2012a). Correlation between elementary students' reading attitudes and their writing dispositions. International Journal of Global Education, 1(2), 1-6.
- Chall, J. S. & Jacobs, V. A. (1983). Writing and reading in the elementary grades: Developmental trends among low SES children. Language Arts, 60(5), 617-626
- Cunningham, D. D. (2008). Literacy environment quality in preschool and children's attitudes towards reading and writing. Literacy Teaching and Learning, 12(2), 19-36.
- Daly, J. (1985). Writing apprehension. in when a writer can't write studies in writer's block and other composing process problems. Mike ROSE (Ed). New York: Guilford Press. pp.43-82.
- Demirel, Ö. (2003). Türkçe Öğretimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Devrimci, H. K. (1993). "İlkokul 5. Sınıf Çocuklarında Okuma Alışkanlığının İncelenmesi", Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gallik, J.D. (1999). Do they read for pleasure? Recreational reading habits of college students. Journal of Adolescent & Adult Literacy, 42(6), 480-489.

- Gömlüksiz, M. N. (2004). Kitap okuma alışkanlığına ilişkin bir tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14(2), 185-195.
- Gönen, M., Öncü, E. Ç. ve Işıtan, S. (2004). ilköğretim 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi. Milli Eğitim Dergisi, Sayı 164.
- Güneş, F. (2007). Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma. Ankara: Nobel Yayın.
- Güngör, E., 2009. İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığı ile Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Karakuş, İ. (2005). Türkçe Türk Dili ve Edebiyatı öğretimi. Ankara: Can Yayınevi.
- Karasar, N. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keleş, Ö. (2006). İlköğretim 4. ve 5.sınıf öğrencilerinde kitap okuma alışkanlığının incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kırnık, D. (2010). İlköğretim 5. sınıf Türkçe dersinde yansıtıcı düşünmeyi geliştirici etkinliklerin öğrenci başarısına etkisi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Knudson, R. E. (1991). Development and use of a writing attitude survey in grades 4 to 8. Psychological Reports, 68, 807-816.
- Knudson, R. E. (1992). Development and application of a writing attitude survey for grades 1 to 3. Psychological Reports, 70, 711-720.
- Knudson, R. E. (1993). Development of a writing attitude survey for grades 9 to 12: Effects of gender, grade, and ethnicity. Psychological Reports, 73, 587-594.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2006). Türkçe Dersi Öğretim Programı.(6-8) Web: <http://file:///C:/Users/erhan/Downloads/2148.pdf> adresinden 20.10.2015 tarihinde alınmıştır.
- Oğuzkan, F., Kavcar, C. ve Sever, S. (1998). Türkçe öğretimi. Ankara: Engin Yayınevi.
- Öncül, R. (2000). Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları. Sağlamtuç, T. (1990). Türkiye’de üniversite kütüphanecilik bölümlerinin 4. Sınıf öğrencilerinin özgür (boş) zaman ders dışı okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. Türk Kütüphaneciliği, 4(1), 3-21.
- Sallabaş, M.E. (2008). ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutumları ve okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişki. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(16), 141- 155.
- Sever, S. (2004). Türkçe öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Suna, Ç. (2006). İlköğretim öğrencilerinin okuma ilgi ve alışkanlıklarının analitik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.

- Tatar, E. ve Soylu, Y. (2006). Okuma, anlamadaki başarının matematik başarısına etkisinin belirlenmesi üzerine bir çalışma. Kastamonu Eğitim Dergisi, 14(2), 503-508.
- Topçu, Y. E. (2005). İlköğretim 6, 7, 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığı. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Bölümü, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara.
- Tavşancıl, E. (2006). Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tezbaşaran, A. (1997). Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu, Ankara: Türk Psikologlar Derneği.
- Türkçe Sözlük, (2005). Ankara: TDK Yayınları.
- Yalçın, A. (2002). Türkçe öğretim yöntemleri- yeni yaklaşımlar. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yaman, H. ve Süğümlü, Ü. (2010). ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin ders dışı kitap okuma alışkanlıkları. Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(1), 291-306.
- Zorbaz, K.Z., ve Kayatürk, N. (2015). Ortaokul öğrencilerinin yazmaya yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Eğitimde Kuram ve Uygulama, 11(4), 1415-1435.